

עין משפט ונר מצוה

סם א מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה א סמג עשין פד טו"ע יו"ד סימן לו סעיף ה:
ע ב מיי שם הלכה ז [ח טושי"ע שם סעיף ד:
עא ג מיי שם הלכה טז יט סמג שם טו"ע יו"ד ל' נח סעיף ד:
עב ד עיין בזה במ"מ פ"ח מהל' שבת הל"ט ובכ"מ שם [וע"ש בכס"מ ה"ז] טושי"ע א"ח ס' שטנ סעיף ח:
עג ה מיי שם סמג לאוין סה טושי"ע א"ח שם:
עד ו ז מיי פ"ח מהל' שמיטה הלכה ז סמג עשין סג טושי"ע יו"ד לו סעיף ג:
עה ח מיי פ"ו מהל' ביאת מקדש הל"ג [טו"יד סימן שט ובצ"נ]:
עז ט מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יט סמג עשין סג טושי"ע יו"ד ס' נח סעי' ה:
עז י מיי שם טושי"ע שם סעי' ד:
עח כ מיי שם הלכה יג סמג שם טושי"ע יו"ד ס' לו סעיף ו:
עט ל מיי שם פ"ח הלכה ה סמג שם טושי"ע יו"ד ס' לט סעיף ד:

שיטה מקובצת

[א] והנך דלקמן בהלכות גדולות הס"ד: [ב] אבל בסדרן היינו רביתייהו נראה לפרש בסדרן דוקא באותו ענין שחן שוכבר: [ג] וכ"ש אם דבוקות זו על גב זו או הראשונה עם השלישית: [ד] אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר וכ"ש כשהוא דבוק לאונה אחרת ואי הוה אמרי':

רבינו גרשום

רבא האי ריאה דאגליד כאחינא סומקא כלומר דאינקיב עילאה ולא דאינקיב תתאה דתתאה דאחינא סומקא: ג"ל. קט.
אי מבצבצא טרפה כלומר דאינקיב ואי לא מבצבצא כשרה. תתאה אינקיב עלאה לא אינקיב והאי דקא אוושא זיקא דביני וביני קא אוושא: דמטריש לשון קשה.
אי מבצבצא כו' דכיון דמבצבצא דהאי אינקיב: נצרך הוה כלומר שהאדום כנגד המכה. אלא לא שנא כלומר בין מקצת ובין כולה כשרה: איזה יבשה כלומר לענין כבוד אוון כבוד שיבשה אינה חשובה יבשה עד שתהא נפרכת בצפורן: אפי' תימא רבנן כלומר אפי' רבנן דמחמירי לענין אוון כבוד דאמרי אפי' אין מ"ט התם לענין אוון כבוד כיון דשילט בה זיקא כו' אבל הכא כיון דלא שילט בה זיקא הדרא בריא אפי' לא יצא ממנה דם ואינה חשובה יבשה עד שתהא נפרכת בצפורן. דאסיק גילדי גילדי לשון מכות ואבעבורות: אין מקיפין כבועי שאם יש נקב צבועי

מו: אלו טרפות פרק שלישי חולין

איִנְקִיב תתאה וְלֹא איִנְקִיב עֵילָאָה מאי.
לעיל (דף מה.) גצי קרום של מוח לא צעי הכי דפשיטא דעילאה מגין שהוא עבד וחזק:
והלכתא מגין בדרב יוסף ב'. ככל דוכתי [לקמן ג]. ק"ל כרבינא לקולא ולא הולך לפסוק כאן אלא משום דצעי לאחויי דרב

יוסף: **אֵלָא** **לֹא** **שנא.**
פירש ר"ח

לא שנא וטרפה ולפירושו הא דלומר לקמנ' אדומה כשרה מדר' נתן לרר' לומר היינו כשמתלכנת ע"י נפיחה וכן משמע מתוך הלכות טרפות דרבינו גרשום וזה"ל של רבינו תם וצקונטרס פירש לא שנא וכשרה דלקמן וכן פסק צ"ה"ג ורז אלפס ורבינו יעקב בר רבי אבין היה מודה: **אוֹכְמִי** **אוכמי.**
פירש צקונטרס טי"ש: שיש בה מראות שחורות והא דלמרין בצמון כדיומא טרפה יש לפרש דהיינו כשרוצה כך ומעשה צל לפני רבינו תם והכשיר כשלא היתה רוצה שחורה אצל מימה דכיון דלומר לקמן (דף מז:) דטרפה משום דשחור אדום הוא אלא שלקא א"כ מה לי רוצה מה לי מקצתה כיון דע"י לקותא היא ונראה לפרש דלכומנא דהכא היינו כי כוחלא דלומר לקמן (שם) דכשרה וכן פירש בהלכות גדולות של ר"ת ס': **איִן** **מקיפין** **בבועי.**
כשניקבה היכא דלא ממשמשא דלא דטבחא כדפירש צקונטרס דאי לא ניקבה כשרה צר מהיכא דליכא תרי צועי דסמיכי להדדי כדבסמון: **אבֵּל** **בסדרן** **היינו** **רביתייהו.**
נראה ס' לי כסדרן דוקא

באותו ענין כמו שהן שוכבות זו אלל זו אלל אם הם שוכבות זו על זו אע"פ שהם סמוכות זו לזו טרפה דאין זה כסדרן ועוד כתוב צערוך ט' צסס ר"ח כסדרן) קצלה רב מפי רב אפילו סריכן תרי אוני צלמנע ועיקרן מפרקי מהדדי טרפה וכ"ש אם דבוקות זו ע"ג זו א הראשונה עם השניה או השניה עם השלישית דודאי טרפה ורבותיה הגאונים כתבו כיוון דחלא סירכא ט על גצי חצרתה היא רבינא ולא איכפת לן בההיא סירכא והרצה תמיה רבינו יהודה על קצלת ר"ח וכתב שלא מלא ככל הלכות טרפות של רבותינו שראה שום חילוק בין מיפרקי מעיקרן ללא מיפרקי:

דִּיִּינֵנו **רביתייהו.**
על פירוש הקונטרס דפירש דהסירכא מחמת נקב היא צלה קשה לר"י דלמאי כסדרן כשרה נהי דאניה נמשכת לכאן ולכאן לא היא אלא קרום שעלה מחמת מכה צריאה שאינו קרום אע"פ שאין הקרום דבוק למקום אחר י ואי הוה אמרין הא דכסדרן

זה אוירא הדרא צריא:
גילדי גילדי. קליפות קליפות קרושט"ט צלע"ו ענין מכות מלנ"ש: **אוכמי** **אוכמי.**
טי"ש צלע"ו שחורות: **הוושא** **הוושא.**
גוונים גוונים דוקא הנך גוונים דלא מיטרפא צהו כגון אדומה ירוקה והנך דלקמן בהלכות א: **אין מקיפין** **צבועי.**
צועה שניקבה צריאה היכא דלא ממשמשא ידא דטבחא דליכא למיתליה צטבחא ואין ידוע אם קודם שמיטה אם לאחר שמיטה אין מציאין צועה אחרת להקיף ולקרצ אללה ולנוקצה ולראות אם מראה הנקצים שוים כדלמרין לקמן צפירקין (דף ג.) מקיפין צריאה דה"מ ריאה אכל כיון שנעשית צה צועה אין מראה ניכר צה שעשוי להשמות כל שעה ושמה מראה אחר היה לו ונשתנה. לשון מקיפין מקרבין זו לזו כמו אין מקיפין שתי חציות דמסכת ביצה (דף ג.): **לית להו צדיקוסא.**
ססירכא זו מחמת נקב היא צאה שמתוך שהריאה שאצת כל מיני משקה והמסקה נעשה עב צמוכה כמין גלייר"א ויוצא מעט מעט דרך הנקב נקפה ונעשה קרום כך מלאמי צתשוצת הגאונים ואע"פ שהוא סותם הנקב ואין מוציא רוח הא אחרן) קרום שעלה מחמת מכה צריאה אינו קרום שסופו ליסתר: **שלא כסדרן.**
כגון שמים החלוטות נדבקו צסירכא ממעל לאמנעית או מתחתיה: היינו **צביטייהו.**
זו מגיה על זו והדרא צריא שמתוך ששוכבות זו על זו אינן מתפרקות והקרום הולך וחזק אכל כשהן שלא כסדרן זו הולכת לכאן וזו הולכת לכאן והקרום מתפרק ונסתר וכן הלכה דליכא מאן דפליג עליה. ואזנה הסרוכה צזאומא והיא אללה מעשה צא לידי ושאחתי את פי רבינו יעקב בר רבי יקר והמירה לי לאכול ויש שאוסרין והוא אמר לי טעמו וטעמם. האוסרין אומרים הרי נקב יש ולא מנאנו שהותר אלא צזאוני כדלומר רבא אכל כסדרן היינו רביתייהו אכל אומי לא קאמר וטעמא דאוני משום שעומדין צמיצר החזה ונתחמממות והדרא צריא ודעא שוהי צריאה הסמוכה לדופן צזאוני כשרה וצזאומא טרפה דלקמן (דף מה.). וטעם מורי לא מניין אומא כגממא ורצא לא אמר טעמו משום חוס דהא ככל הריאה אחרן לעיל דלא שלט צה אירא ורצא פי' טעמו משום דהיינו רביתייהו כלומר כן הן גדילות זו עם זו ואין מתפרקות זו מוזו הלכך ל"ש אוני ול"ש אומא ורצא דנקט אוני משום דעיקר מילתיה דאורי לן דשלא כסדרן טרפה ואע"ג דאי הויה סריכי אוני צדופן הוי כשרה כדלמרין לקמן (דף מה.) אשמעינן רצא דהתם היינו טעמא דכיון שהחלל צר הן שוכבות תמיד אכל הדופן ואינן מתפרקות ממנו (א) זו מוז אכל דשלא כסדרן מתפרקות הן שהרי אמנעית מפרקתן ולא תימא דוחק הדופן מעמידן שלא יתפרקו זו מוז אכל צזאונא ואומא שלא כסדרן לא איצטריכא לן לאורויי דכיון דצרוצב החלל הן עומדות מי יחזיק צה שלא יתפרקו וסייג מלאמי לדבריו צתשוצת הגאונים וניכרים צצרי אמת. ועינויתא דוורדא כל היכא כדצבכא) טריפה דכולהי לגצה ידידה שלא כסדרן נינהו: תרתי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

כֹּהֲנִינָא סומקא.
שנאצרת צקרום התחתון והיא כתמרה אדומה:
דלוושא.
כשנפתחין אותה משמעת קול כאליו רוח יוצא ממנה: ה"ג **אי ידעינן מהיכא אוושא מוּסְצִינן** **עלה** **גדפא** **או** **גילא** **או** **רוקא.**
מושיצין על אותו מקום כנף פלומ"א צלע"ו: **גילא.**
קש: **אי מצצנא.**

ההיא רוקא מחמת הנפיחה צידוע שיש שם נקב שהרוח יוצא משם: **טרפה.**
משום ריאה שנקצה: **ואי לא ידעינן מהיכא אוושא.**
פעמים שאין יכול להצחין לשמיעת האוזן מהיכן קול זה נשמע: **מייסין משיכלתא.**
קווי"א צלע"ו: **דמיא פשורי ומוצינן.**
לכולה ריאה לתוכה שכל מקום שיש צה נקב יצצנא המים: **דכוולן** **ל.**
והנקב נסחם ואין זו צדיקה יפה: **דמעריש** **ל.**
מקשין אותה כצאן ואם אין שם נקב צקרום העליון ויש נקב צתחתון מתקדש העליון מחמת שהוא קלוש ומים הקרים מותחין אותה כשמתקשה שקורין **דייר"ש:** **ספאה אינקיב.**
והרום יוצא מצפנים דרך הנקב ואינו יכול לצאת חוץ מפני קרום העליון שמגין ונכנס הרום לצין צ' הקרומים לפיכך היא משמעת קול: **שפאדומה.**
שקוטטרד"א: **מי לא סניא ושאר שקלים ורמשים.**
קטנים כגון לפרדעים ודומה להם שעורן רך חוץ משמונה שרצים שעורן קשה אינו חייב עליהן צצבת משום חובל עד שחלא מהם טיפת דם ואע"פ שנלצר הדם והאדים עורן מצמוץ אין זה לקותא דמתוך שעורן רך הוא ממחר האדים וה"מ ממחר האדים ואחאי חשבת ליה נקב: **ול"ס לשמונה שרצים מדמינן לה דסנא.**
צהו צפ' ח' שרצים (צבת קו:): **נלצר הדם.**
ונאסף צמקום אחד דהיינו האדים העור מצמוץ אף על פי שלא יאא וקרי ליה התם חצורה שאינה חוזרת דכיון שהאדים העור מצמוץ צידוע שנקרע העור מצפנים וסופו לינקב וללאת והכא נמי להאי קרום דריאה חשבת ליה כעור גמור והכי מפרש התם צצהנך דאית להו עור הויא חצלה וצבהנך דלית להו עור לא חשיבא חצלה הך צריית דם. ויך ממתניא קמייתא לא ידענא היכא תניא: **אלא**

לא שנא.
דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדלומר לקמן (דף מז:) אדומה כשרה מדר' נתן: **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **איזו היא יבשה.**
לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.**
ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך שמהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצביא ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט**

לא שנא.
דצין כולה וצין מקצתה כשרה כדלומר לקמן (דף מז:) אדומה כשרה מדר' נתן: **הכא נמי לא שנא ל"ג:** **איזו היא יבשה.**
לגצי מומי צבור קא: **רבי יוסי בן המשוול אומר.**
ואע"פ שאין מוציאה דם אין זו יבשה עד שמיצב כל כך שמהא נפרכת צצפורן: רוח ואזיר מצביא ומקלקל את המכה: ה"ג **הכא כיון דלא שליט**

מסורת הש"ס

(א) לקמן מז: (ב) ויסקן להיות משכילי עיין לקמן דף ה: (ג) א שבת קו: (ד) ג"ל דמקן, (ה) בכורות (ו) לקמן מת. ע"ש, (ז) לקמן מז: (ח) צס"א: דסריכא, (ט) [דף מז:]: (י) ג"ל מורה כן. ר"מ, (יא) עיין חוס' צ"צ דף טז: ד"ה כוחלא דרישקא, (יב) ערך אן ג', (יג) צנצור שם: שלא כסדרן, (יד) עם שבתה לכלי רש"י.

גליון הש"ס

גמ' גופא אפר רבא.
ס"ה"ג צב"ק דף קי ע"א וצ"מ דף קט ע"ב:

הנחות הב"ח

(א) רש"י ד"ה היינו רביתייהו וכו' ואין מתפרקות ממנו אבל דשלא כסדרן מתפרקות הן זו מזו שהיו:

לעני רש"י

פלומ"א. נוצה.
קוני"א. גיבית.
דיריר"ש [דיריד"ש].
קשה. נקשה.
שקוטטרד"א [שקטטירוד"א].
רווית דם.
קרושט"ט [קרושט"ט].
גלדים.
מלנ"ש [מלנ"ץ].
פצעים.
טרי"ש. נקדות.
גלייר"א. ליתח.

מוסף רש"י

אי מבצבצא טרפה.
אי לא מצצנא כשרה.
מאי טעמא שלא ניקב קרום העליון. והאי דלוושא נמה.
דנקב קרום התחתון ולא ניקב העליון ולא ממות בההמה ומתפאר (הפרדס עני' קט).
ונפחצינא לה.
אי מצניקתא, שיש קול במים טריפה ואי לא מצניקתא כשרה.
דלמרקין קרמא עילאי אינקיב ומתאה לא אינקיב (שם).
ונראה שגורס מנצבקא.
נצרך הדם.
נאסף ונקשר צמקום אחד שזי אינו חוזר ונצנע (שבת קו).
גילדי גילדי.
שנגלה ושאר עורה של ריאה ומעומתת בצלטה וצוונים והני גילדי קיימין שחורים צנבים או מיני מראה אחר (הפרדס שם).
אין מקיפין בבועי.
שסומכים זו לזו ויואין אס דזמות זו לזו (טרוברין שבת קו).
נדה זי.
אס דזמים הס צנצקיהס (שם).
שאם יש נקב צבועי קודם שמיטה או לאחר שמיטה ניקב, הא אחרן נעשה נקב אחר צבועא ונסתמן זה לזו ונראה אם צוונים זה הנקב חדש נעשה אחר שמיטה לאזמו שהיה קודם לכן ויהיה כשר.
אלא טריפה, דלמרקין קודם שמיטה ניקב.
הלכך טריפה, דמספיקא לא טיול תלמות עד הטבח או צצקין שמכנים תחת הגרון כשהיא תלויה כדי להוציא הדם מתחת החזה, אכל ניכר שצד הטבח נעשה כשרה ואז מקיפין ונאמר צד הטבח נעשה וצסרה (הפרדס עני' קמא).
דסריכן להדרדי.
דסמיכי להדדי על ידי סירכא,

טריפה, והוא דקיימין שלא כסדרן, שלא נסרכה לאותה שאללה אלא לשלישית ואזנה אמנעית מפסקת צבייהס, או היא טריפה משום דעבידא דמינתקא וכל העומד לינתק כנתון דמי וחשוב כמה דהויא הנקב פתוח כנתחלה וטריפה, אכל אי קיימא האזנות כסדרן, דסריכא חדל לחצרתה שצבייה, שאין צבייהס אחרת, היינו רבימייהו, דרך גימלמן הוי כן ולא מינתק לעולם והיא סתמה מעליא וכסירה (שם).